

Tekniska nämnden

Rådstuguparken, framtida utformning och användning

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att ge teknikförvaltningen i uppdrag att omgestalta och möblera Rådstuguparken i enlighet med förslag två i bedömningen.
2. Tekniska nämnden beslutar att, fram tills dess att parken färdigställts, tillstyrks endast verksamheten Ett rum för resande markupplåtelse i parken med hänvisning till tidigare fattat beslut om undantag.

Sammanfattning

För att möta alla intressenters behov och önskemål samt säkra allmänhetens tillgång till Rådstuguparken föreslås investeringar göras för att platsutveckla Rådstuguparken i Visby innerstad. Flertalet verksamheter har uttryckt behov av att nyttja platsen för uteservering. För att säkerställa allmänhetens tillgång till platsen föreslås Region Gotland omgestalta och möblera ytan för att skapa en plats som både verksamheter och allmänhet kan nyttja i ökad grad utan att privatisera parken genom upplåtelse för enskilda ändamål.

Ärendebeskrivning

Under en längre tid har det funnits önskemål från intilliggande café- och restaurangverksamheter om att nyttja ytorna i och intill Rådstuguparken för kommersiella syften, i huvudsak uteserveringar. Parken i sig har framförallt ett kulturhistoriskt värde som en rivningstomt där det tidigare stått ett rådhus. Det är angeläget att den öppna ytan får vara kvar och att det finns information om det tidigare rådhuset på platsen. Användningen som park utgör inte en del av världsarvsvärdet, men det finns andra fördelar med en öppen yta - såsom mötesplats och grönska i en annars tätbebyggd och hårdgjord miljö.

Allmänhetens nyttjande av parken är idag begränsad och endast två publika bänkar finns tillgängliga. Parken har även blivit en populär plats som cykelparkering, vilket inte är önskvärt.

Parkenheten har värnat allmänhetens tillgång till parken och därmed avrått från upplåtelse av marken för enskilda ändamål. Undantag har gjorts för verksamheten Ett rum för resande som tillåtit nyttja del av parken för uteservering (se bilaga ”Yta

1 (4)

Ett rum för resande). Bakgrunden till detta ställningstagande och undantag är att denna verksamhet helt saknar möjligheter till uteservering och deras lokal har ett begränsat utrymme för gäster. Övriga verksamheter, Rosas och Vår Fru, som sökt tillstånd för uteservering, har andra förutsättningar med möjlighet till uteservering på innergårdar. Problemet uppstår då både Rosas och Vår Fru har önskat nyttja mark i parken för utökade uteserveringar. Skulle en eller båda verksamheterna tillåtas nyttja kvarvarande tillgänglig yta så skulle allmänhetens tillgång till parken kraftigt begränsas och i princip helt privatiseras sommartid.

Rosas och Vår Fru har istället fått tillstånd att nyttja del av trottoar intill Rådstuguparken (se bilaga ”Yta trottoar”). Trafikverket har dock beslutat att inte längre tillåta att gatuutrymmet nyttjas för ändamålet uteserveringar då det bedöms påverka trafiksäkerheten negativt på platsen.

Det innebär att de tillståndsansökningar för uteservering som tidigare tillstyrkts Rosas och Vår Fru kommer att avstyrkas framgent. Frågan om utökat nyttjande av Rådstuguparken blir därmed mer aktuell i ljuset av detta beslut.

Ägare av Vår Fru har lyft frågan om tillstånd för markupplåtelse i Rådstuguparken för uteservering. De har tillsammans med andra verksamheter i anslutning till parken inkommit med en skrivelse om deras perspektiv på frågan (se bilaga ”Skrivelse Vår Fru”).

För att öppet och transparent redovisa de analyser och avväganden som gjorts så presenteras fyra alternativa lösningar nedan. Från Park- och trafikavdelningen förespråkas alternativ två. Det är viktigt att poängtera att förslag två inte ska ses som prejudicerande eller öppna för ändrat användande av annan parkmark eller allmän platsmark. Varje enskilt ärende utvärderas och bedöms efter de unika förutsättningar och behov som finns på aktuell plats. Oavsett vilket alternativ som beslutas är det endast gällande för den aktuella platsen och kan inte överföras eller översättas till att gälla andra platser.

Frågan har behandlats av park, trafik, offentlig plats och världsarvssamordnare. Nedan beskrivs vår gemensamma bedömning av för- och nackdelar med alternativen.

Bedömning

Alternativ 1: Oförändrat användande

Med ett oförändrat användande menas att ingen förändring i beslut tillåtes gällande upplåtelse av parken. Verksamheten Ett rum för resande får fortsatt upplåtelse för uteservering i begränsad del av parken. Verksamheterna Rosas och Vår Fru medges inte markupplåtelse av parken eller intilliggande trottoar.

Fördelar: Ingen ytterligare privatisering av parken sker och allmänhetens tillgång till parken påverkas marginellt. Intilliggande trottoar tillgängliggörs för oskyddade trafikanter och därmed uppnår vi en rimlig trafiksäkerhet på platsen.

Nackdelar: Negativ påverkan för verksamheterna Rosas och Vår Fru då deras möjligheter till uteservering begränsas till den egna fastigheten då de inte får tillgång till parken eller möjligheten att nyttja intilliggande trottoar för uteservering. Det kan anses orättvist att tillåta Ett rum för resande att bedriva uteservering i parken men att neka övriga.

Kommentar: Mot bakgrund av tidigare fattat beslut om undantag för Ett rum för resande bedöms det inte som rimligt att principiellt neka samtliga verksamheter markupplåtelse i parken för uteservering. Detta då Ett rum för resande helt saknar

möjlighet till uteservering på egna fastigheten. Ekonomiska konsekvenser för verksamheten som resultat av att neka möjlighet till uteservering sommartid bedöms som troliga.

Alternativ 2: Möblering av parken

Detta förslag innebär att Region Gotland möblerar och tillgängliggör parken för allmänheten. Det innebär även att intilliggande verksamheter har möjlighet att hänvisa kunder till den allmänna platsen. I bilaga ”Skiss möbler” och ”Förslag möbler” kan förslag till gestaltning och möblering ses. Kostnaden för föreslagen åtgärd beräknas till ca 600 000 kr och medel för detta finns i avsatt ram för Park- och trafikavdelningen.

Fördelar: Allmänhetens tillgång till parken värnas och det skapas en attraktiv mötesplats för vila och social interaktion. Privatisering av parken undviks och ingen verksamhet premieras framför andra. Förutsättningarna och möjligheterna blir mer rättvisa. Verksamheternas önskemål och behov möts till del, om än genom viss kompromiss, samt yta frigörs som kan nyttjas av allmänheten och skapa liv och rörelse på platsen. Detta förslag bedöms positivt påverka och utveckla användningen av parken jämfört med hur den nyttjas idag. Antalet tillgängliga platser enligt planen bör kompensera Ett rum för resande för bortfallet av den egna uteserveringen de idag förfogar över.

Nackdelar: Det medför en kostnad att genomföra denna möblering och omgestaltning av parken (ca 430 000 kr + arbetskostnad). Denna lösning förutsätter att verksamheterna tar ett stort ansvar för att säkerställa att disk och skräp från den egna verksamheten tas om hand för att skapa en trevlig och fungerande gemensam yta. Det innebär också en trolig ökning av nedskräpning och avfall och därmed behov av ökade renhållningsinsatser från parkdriften. Parkenheten ser emellertid det som hanterbart och bedömer driftsfrågan som genomförbar. Ett rum för resande ges inte längre tillstånd för en egen yta att förfoga över vilken kan ha negativa konsekvenser för verksamheten då fler verksamheter samt allmänheten kommer att fritt förfoga över sittplatserna.

Alternativ 3: Freda parken

Detta förslag innebär att samtliga verksamheters ansökningar om markupplåtelse i parken avstyrks. Ingen justering av parkens gestaltning eller möblering genomförs.

Fördelar: Samtliga verksamheter behandlas lika och inga undantag som kan upplevas premiera vissa verksamheter görs.

Nackdelar: Uppenbar negativ påverkan på främst Ett rum för resandes möjligheter att bedriva sin verksamhet. Utan platsutveckling riskerar parken att förbli en underutnyttjad plats med exempelvis cykelparkering som också begränsar tillgången till parken.

Alternativ 4: Privatisering av parken

Det fjärde alternativet, som parkenheten starkt motsätter sig, är att tillåta alla tre verksamheter få markupplåtelse i parken. Det innebär att den allmänna platsen i princip blir helt privatiserad och allmänhetens tillgång till platsen kraftigt, om inte helt, begränsas. Park- och trafikavdelningen ser inte detta som ett rimligt alternativ då parken enligt detaljplan är en offentlig plats och Region Gotland har ett ansvar gentemot allmänheten att säkerställa tillgång till allmänna platser och grönområden. I innerstaden är antalet grönytor begränsade och därmed av stort värde för boende och besökande.

Barn- och genusperspektiv – Ökad möjlighet att vistas utomhus och i park är av stor vikt ur barn- och genusperspektiv. Tillgängliggörandet av offentlig plats ger jämlika möjligheter till utevistelse och social interaktion.

Landsbygdsperspektiv – Inte aktuellt i sammanhanget då förslaget endast berör aktuell plats i Visby innerstad.

Ekonomisk konsekvensanalys – Förslaget om möblering av parken innebär en investeringskostnad för inköp av möbler och utförande av arbete som uppskattas till ca 600 000 kr vilket ryms inom befintlig investeringsbudget. En projektplan och kostnadsberäkning behöver göras. Det innebär också ökade driftskostnader kopplat till renhållning. Dessa kostnader bedöms dock som marginella och ryms i befintlig driftsbudget. Upplåts inte marken innebär det också ett intäktsbortfall på ca 9000 kr för markupplåtelsen.

Miljö- och klimatperspektiv – Tillgång till parker och grönområden är begränsad i Visby innerstad och därmed av stor vikt att säkerställa allmänhetens tillgång till de områden som finns. Den föreslagna planen att ta bort del av buskage bedöms ha marginell påverkan ur miljö- och klimatperspektiv och vinsten av ett ökat användande och tillgängliggörande av parken överväger det negativa.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen 2024-12-23

Yta Ett rum för resande

Yta trottoar

Skrivelse Vår Fru 2024-11-21

Skiss möblering

Förslag möbler

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg

Teknisk direktör